

Kleopatra — Tiiu Randviir
Antonius — Vassili Ostrovski (Leningradi Väikese Ooperi- ja Balletiteatri solist)

G. Vaidla foto

UUT «ESTONIAS»

17. novembril jõudis «Estonia» teatris rambivalgusesse hooaja esimene esietendus: moldaavia helilooja Eduard Lazarevi (sünd. 1935) ballett «Antonius ja Kleopatra». Shakespeare'i tragöödia motiividel loodud teos on kirjutatud kümme aastat tagasi ja olles esmalavastatud Kišinjovis, on tänaseks lavastunud õige mitmes Nõukogude Liidu teatris. Meil töid balleti lavale küllalisballettmeister Igor Tšernõšov, kes on töötanud Leningradis, Odessas ja Kišinjovis, dirigent Vallo Järvi ja Moskva Majakovski-nimelise teatri kunstnik Enar Stenberg.

I. Tšernõšov ja E. Stenberg löid «Antonius ja Kleopatra» etteanduse 1968. a. ka Leningradi Väikese Ooperi- ja Balletiteatris, kus teost seni ajani mängitakse täissaalidele.

Igor Tšernõšov ise ütleb lavastuse saateks:

«Antonius ja Kleopatra» on tragöödia, milles on mõtisklusi eksistentsist, armastusest, salakavalusest, reeturlikkusest, kõikeneelavast või-

mujanust, kiivusest. Mõistagi oleks olnud ekslik isegi püüe kajastada kõiki neid keerukaid probleeme balletizanis, sest balleti väljendusvahendite kogu külluse juures — inimkeha plastika, muusika, näitleja miimika, kujutav kunst — puudub balletil sõna, Shakespeare'i teostes aga kannab just tekst peamist mõtet ja ideed. Sellepärast on tragöödiast valitud kolm põhilist teemat, mis minu arvates on balletile kõige lähemad: koreograafiakunst võib mõjuvamalt kui ükski teine kunstiliik edasi anda armastust ja kiivust, aga ka talitsematut, kõike oma teel hävitavat võimu iha.

Mind kui ballettmeisterit ahvatles selliste tugevate karakterite loomine, nagu Kleopatra, Antonius ja Caesar. Kavatsusi aitas ellu viia E. Lazarevi muusika, milles on olemas selleks etenduseks vajalikud komponendid.»

Huvitavates ja keerukates peaosades näeme teatri tuntu meistrite kõrval ka noori. Kleopaträt tantsivad Tiiu Randviir, Juta Lehiste, Elita

Erkina ja Tatjana Solovkina, Antoniust Tiit Härmi, Sergei Vorobjov, Vjatšeslav Maimusov ja külalisena Leningradi Väikesest Ooperi- ja Balletiteatrist Vassili Ostrovski, Caesarit Janis Garancis ja Vjatšeslav Maimusov, Octaviat Tamara Soone, Inge Arro, Larissa Sintsova, Lepidust Aleksander Basihhin, Aleksander Buldakov ja Mihkel Kivilaan.

Igor Tšernõšov valmistab meie solistidega ette veel kaks lühiballetti, mida võib näha detsembris: Raveli «Bolero» (peaosas Tiiu Randviir või Juta Lehiste) ning Stravinski «Faun ja karjus» (sümfoonilise poeemi «Ööbiku laul» muusikale, tantsivad Inge Arro või Larissa Sintsova, Tiit Härmi või Vjatšeslav Maimusov ning Janis Garancis või Jevgeni Neff).

Detsembri keskel saab lavaküpsiks W. A. Mozarti ooper «Don Giovanni» («Don Juan»), millega veel tänavu aprillikuus Georg Ots lavastajana tegi sisukaid proove. Praegu töötab «Don Giovanniga» lavastaja Arne Mikk, kellele andkem siinkohal sõna: «Me viime lavastuse lõpuni ühiselt — lauljad, dirigent, kunstnik —, teades, et see paratamatult pole kõiges Georg Otsa lavastus, aga me tahame, et ta oleks kõiges georgotsalik, mis on adekvaatne mõistega mozartlik.»

Häid lootusi annab asjaolu, et «Don Giovanniga» on tehtud muusikalisi proove tunduvalt rohkem, kui meil tavaliselt uute ooperitega tehakse, Mozart aga vajabki ju aega ja viimistlust. Dirigendipuldis näeme Neeme Järvi, kes nüüdse Eesti NSV Riikliku Sümfooniaorkestri peadirigendina siiski leiab aega ka teatri jaoks. Kunstnik Eldor Renteri kujundus lähtub eelkõige muusikast: tegevus on toodud XVIII sajandisse (tavapärasem on kostüümide ja dekoratsioonide lahendus XVII sajandis). Nimiosas esinevad Voldeemar Kuslap ja Ullart Orav, hiljem ka Teo Maiste ja Mati Palm.

«Estonias» on saanud traditsiooniks aastavahetuse kontsertetendus operetilaulude ja -tantsudega. Tänavune vana-aasta õhtu «Elurõõm» on tervenisti rajatud Johann Straussi muusikale, tähistamaks valesikuninga 150. sünniaastapäeva. Muusikajuht on teatri uus peadirigent Eri Klas, lavastaja Arne Mikk, kunstnik Eldor Renter.

Uuel aastal, s. t. hooaja teisel poolel, on kavas veel järgmised uulavastused: D. Šostakoviitši ooper «Katerina Izmailova», balletiõhtu, millesse kuuluvad A. Vivaldi «Aastajad» ja L. van Beethoveni «Prometheus», R. Frimli ooper «Rose-Marie», Mozarti ooper «Figaro pulm» (TR Konservatooriumi ooperiklassi solistidega), E. Kapi ballett «Kullaketrajad» (tantsivad Tallinna Koreograafiakooli õpilased) ja E. Tambergi uus ooper «Cyrano de Bergerac», mille libreto on E. Rostand'i samanimelise näidendi järgi loonud J. Kross.

MERIKE VAITMAA